

KESKKONNAAMET

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkmm.ee

Teie 18.02.2026 nr 13-3/607-1

Meie 20.03.2026 nr 6-5/26/3288-2

**Ettepanekud EstLink3 projektiga seotud riigi
eriplaneeringute asukoha eelvaliku
lähteseisukohtade ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise programmide kohta**

Edastasite Keskkonnaametile planeerimisseaduse § 31¹ alusel ettepanekute esitamiseks EstLink 3 projektiga seotud riigi eriplaneeringute (REP) asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmid.

Tutvunud esitatud materjalidega, esitame järgmised ettepanekud:

1. Keskkonnaamet esitas 30.01.2026 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ettepanekud EstLink 3 Rehemäe–Aulepa maismaaosa REPi asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise, sh KSH programmi (edaspidi EstLink 3 Rehemäe–Aulepa programm) ja EstLink 3 Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise REPi asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude hindamise, sh KSH programmi (edaspidi EstLink 3 Tallinna piirkonna programm) täiendamiseks.

Keskkonnaameti 30.01.2026 ettepaneku p 1.1 alusel on täiendatud EstLink 3 Rehemäe–Aulepa programmi ptk 1, kuid EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi ei ole vastavalt täiendatud, kuigi asutuste tagasiside tabelite¹ kohaselt on ettepanekuga lubatud arvestada mõlema programmi puhul. Palume see üle vaadata. Lisaks palume korrektsuse huvides täiendada EstLink 3 Rehemäe–Aulepa programmi ptk 1 oluliste keskkonnamõjude osa lausega: „sh välistatud peab olema ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade terviklikkusele ja kaitse-eesmärkidele“. Nimetatud täiendus on programmi täiendamisel ilmselt tekstist välja jäänud.

2. Keskkonnaamet esitas 30.01.2026 tähelepaneku (p 1.1) ka mõlema programmi alaptk-s 5.3 kajastatud uuringute kohta, märkides, et meie hinnangul käsitlevad peatükis kirjeldatud loodusväärtuste uuringud eelkõige alternatiivide võrdlemist, kuid ei selgu, kas ja kui palju on vaja viia läbi täiendavaid uuringuid välja valitud trassialternatiivi mõjude lõplikuks hindamiseks. Asutuste tagasiside tabelites on märgitud, et: „Uuringute kohta selgituseks, et ka esialgsete trassialternatiivide võrdlemise etapis läbiviidavatest uuringutest võib selguda vajadus täiendavate uuringute läbiviimiseks eelistatud trassialternatiividel (lähtuvalt eskiisprojekti täpsusastmest), et täpsustada mõju ulatust ja leevendusmeetmete

¹ Ringliini LS ja KSHP asutuste vaheline planeeringute töörihma tagasiside [12.02.2026.pdf](#) ja [Rehemäe-Aulepa LS ja KSHP asutuste vaheline planeeringute töörihma tagasiside.pdf](#)

rakendamist. Siiski peab esialgsete trassialternatiivide võrdlemise etapis olema selge, kui mingi trassialternatiiv tuleb välistada seetõttu, et olulist negatiivset mõju ei ole võimalik leevendada.“ Põhimõttega oleme nõus, et läbiviidav uuring peaks andma olulise mõju leevendusmeetmete vajadused ja võimalused. Kuid me sooviksime, et see lähenemine, st vajadusel täiendavate uuringute teostamine valitud trassialternatiivil, oleks ka markeeritud programmides. Niivõrd ulatusliku planeeringuala ja probleemide ringi puhul ei ole Keskkonnaameti hinnangul võimalik KSH programmide koostamise faasis kõiki tingimata vajaminevaid uuringuid ära määrata, sõltuvalt uuringute tulemustest võib selguda vajadus viia läbi mingeid uuringuid, mille vajadusele praegu teadaolev info ei viita.

3. Mõlema REPi programmi lisa 1 on erinevate looduskeskkonna kriteeriumide juures kirjas, et antakse eksperthinnang olemasolevale infole tuginedes, uuringuvajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt. Palume ekspertarvamustes lahti kirjutada, millest lähtuvalt hinnatakse andmete ajakohasust ja piisavust. Nt elupaigatüüpide puhul, kui vanad andmed on liiga vanad järelduste tegemiseks ja tuleks üle inventeerida. Samuti ka seda, kas mingite projektide, seirete vms raames on ala üldse uuritud ja kui ei ole, siis kas on vaja uurida (esmased järeldused saab teha kaardianalüüsi põhjal).
4. Mis puudutab mõlema REPi programmide lisa 1 ja uuringuid, siis juhime tähelepanu, et linnustiku kriteeriumi juures on märgitud: „Antakse eksperthinnang olemasolevale infole tuginedes. Uuringuvajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt olemasolevate andmete analüüsi põhjal.“ Kuna programmid ja linnustiku uuringu lähteülesanded näevad ette, et õhuliinide alternatiivsete trasside hindamiseks (eelisjärjestamiseks) ja leevendavate meetmete kavandamiseks viiakse läbi täiendavad välitööd, tuleks lisa 1 sõnastust vastavalt täpsustada, näiteks: „Antakse eksperthinnang olemasolevale ja täiendavalt kogutavale infole tuginedes“.
5. Asutuste tagasiside tabelites on Keskkonnaameti 30.01.2026 p-s 1.7 toodud ettepanekule vastatud, et märkusega arvestatakse ning programmide ptk 4 on läbivalt üle vaadatud ja vastavalt täiendatud. Palume programmid siiski veel kord üle vaadata, et kõikide ptk-s 4 käsitletud mõjude ja teemade juures oleks selgelt välja toodud, kas REPi koostamise käigus on kavas konkreetset mõju hinnata ning millisel viisil seda tehakse, kuna tegemist on programmide ühe põhiülesandega. Eelkõige puudutab see EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi, kus kohati ei tule välja, kas ühte või teist mõju on kavas REPi ja selle KSH käigus hinnata.
6. Asutuste tagasiside tabelite kohaselt on Keskkonnaameti 30.01.2026 p-s 1.11 toodud ettepanekuga arvestatud ning mõlema REPi programmi vastavalt täiendatud. Tegelikult on täiendatud üksnes EstLink 3 Rehemäe–Aulepa programmi, samas kui EstLink 3 Tallinna piirkonna programm on jätkuvalt endisel kujul. EstLink 3 Tallinna piirkonna programmis ei ole toodud, et mõjude hindamine on vajalik ka siis, kui alale ehitada ei saa, kuna mõju ulatub ka rajatavast liinist kaugemale, sh võib mõjutada elupaiga kasutust või linde, kelle kaitseks need püsielupaigad on moodustatud. Palume see üle vaadata.
7. Palume üle vaadata Keskkonnaameti 30.01.2026 p-s 1.18 toodud ettepanekuga arvestamine, kuna nt asutuste tagasiside tabelites nimetatud taimestiku ja vääriselupaikade analüüsi lähteülesande täiendust ei olnud materjalidest leida.
8. Mõlema REPi programmi kumulatiivsete mõjude alapeatükki on lisatud, et müra võimalikku kumulatiivset mõju hinnatakse olukorras, kus uus alajaam kavandatakse olemasoleva alajaama juurde. Lähtudes eelnevast teeme ettepaneku täiendada ka mõlema REPi programmi alaptk 4.13 (müra ja vibratsioon), lisades sinna uute ja laiendatavate alajaamade müraga seotud hindamise aspekti.

9. Mõlema REPi programmi ptk-s 5 on nimetatud, kellega tuleb koostööd teha ja protsessi kaasata. Mõlema programmi lisa 1 on kriteeriumi „Maardlad ja mäeeraldised“ all märgitud, et hinnatakse maardlaid ning aktiivseid ja taotletavaid mäeeraldisi.

Märgime, et kui planeeritavale alale jääb alasid, millel on maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba (kaevandamisluba) või mida taotletakse, palume REPi koostamise protsessi kaasata vastavate lubade omanikud ja taotlejad. Samuti, kui planeeritavale alale jääb kehtivaid või taotletavaid geoloogilise uuringu lubade alasid, palume ka nende omanikud ja taotlejad protsessi kaasata. Keskkonnaamet esitas sama ettepaneku ka 30.01.2026 (p 1.27), millega asutuste tagasiside tabelite kohaselt on lubatud arvestada, kuid mõlema REPi programmide ptk-s 5 ei ole neid ettevõtteid (ka üldise nimetajana) välja toodud. Palume programme vastavalt täiendada.

10. Keskkonnaamet esitas 30.01.2026 ettepaneku (p 2.2) EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi alaptk-i 3.1 ja lisa 1 täiendamiseks, kuid programmi ega lisa 1 ei ole meie seisukohtade alusel täiendatud. Ühtlasi nähtub asutuste tagasiside tabelist, et Keskkonnaameti ettepanekule ei ole vastatud. Palume ettepanekuga arvestada ning materjale vastavalt täiendada.

Märgime, et kaardikihilt on selge, et asukohaalternatiivil, mis kattub Rail Baltic trassiga ning selle leevendus- ja kompensatsioonialaga, on eeldatavalt selge negatiivne (kumulatiivne) mõju. EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi tabelisse 19 on kaasatava organisatsioonina lisatud Rail Baltic Estonia OÜ, kuid oluline on nende kaasamine REPi võimalikult varajases etapis, et selgitada trassivariandi perspektiivsus Rail Baltic trassiga kattuva osa osas.

11. EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi alaptk-s 4.3.6 on märgitud, et õhuliinide rajamisel on peetud lindude kokkupõrkeriskiga arvestamiseks puhverala 1000 m ulatuses. Esialgse lähenemisena võib seda küll võtta, eriti kui arvestada kaugust nt pesakohast, kui regulaarsete rände- ja liikumisteede kontekstis (nt pesitsus- ja toitumisalade vahelised regulaarsed liikumised, rändeperioodil ööbimis- ja peatuskohtade ning toitumisalade vahelised regulaarsed liikumised) ei ole see puhver piisav mõjude täielikuks välistamiseks. Kirjeldatud piirkondade ja juhtude esinemine peab selguma linnustiku uuringu käigus ning selle tulemuste alusel tuleb vajadusel Natura eelhindamist korrata (vt ka sissejuhatav lõik pt 4.3.7). Antud planeeringuala ja selle lähedusse jäävate linnualade kontekstis seda ohtu eeldatavalt siiski ei teki.
12. EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi alaptk-s 4.5.3 on käsitletud kaitsealuseid linnuliike ning on märgitud, et kaitsealuste liikide elupaiku ja kasvukohti mõjutab liinikoridoride raadamisel sobivate alade pindala vähenemine ja killustumine. Antud väide on kindlasti tõene, kuid tuleb lisada, et kaitsealuste linnuliikide puhul (nt peatükis märgitud väike- ja suur-konnakotkas, merikotkas) on üheks mõjuaspektiks ka võimalik hukkumine elektriliinides. Seda mõjutegurit on küll alaptk-s 4.6.2 ka nimetatud ja selle ohuteguriga kavatsetakse ka linnustiku uuringu läbiviimisel arvestada.
13. EstLink 3 Tallinna piirkonna programmi alaptk-s 4.21 (lk 112) on märgitud: „Ennekõike on põhimõtteks, et lõplik KSH aruanne peab arvestama kõigi nende arendustegevuste raames teostatud samal ajahetkel avalikult kättesaadavate uuringute ja mõjuhindangute tulemustega, mille puhul olulist kumulatiivset mõju ei saa välistada.“ Märgime, et kahtlemata tuleb kumulatiivsete mõjude hindamisel arvestada teiste kavade või arendusprojektide mõjusid käsitlevate uuringute ja mõjuhindamiste tulemustega, kuid

printsibiis ei tohi automaatselt jätta kõrvale ka mõjutegureid, mis jäävad loastamise, seega ka uuringute ja mõjuhindangute skoobist välja.

14. EstLink 3 Rehemäe-Aulepa maismaaosa REP: Teataval määral tekitab muret Aulepa alajaamast merre suunduva kaabli trass – see on kavandatud läbima Nõva-Osmussaare loodusala ja linnuala ning Nõva-Osmussaare hoiuala. Esitatud alternatiivide hulgas on selles lõigus toodud välja vaid üks alternatiiv. Keskkonnaamet hetkel kindlasti ei anna hinnangut, kas kavandatava alternatiivi rajamine on linnu-, loodus- ja hoiuala kaitseväärtuste seisukohalt teostatav. Kuid märgime, et kui mõju hindamine ei suuda tõestada oluliste mõjude puudumist ning objekti rajamiseks on tarvis rakendada nn Natura erandi menetlust (loodusdirektiivi artikkel 6.4), siis selle üks eeldustest peab olema sobivamate alternatiivide puudumine. Seega, juhul kui vastavasse erandi protsessi jõutakse, tuleb kas planeeringudokumendis või mingisuguses muus seonduvas dokumendis veenvalt kirjeldada, et planeeringus kavandatavale trassile teised alternatiivid puuduvad.
15. EstLink 3 Rehemäe-Aulepa programmi alaptk-s 4.3.3 on viidud läbi mõju eelhindamine Natura 2000 võrgustiku aladele. Linnualadega seonduvalt (nt Väinamere linnuala) on hinnanguid antud ka lähtudes konkreetsete linnuliikide vaatlustest või elupaikadest. Kahjuks ei ole täpsustatud, mida vaatluste all on silmas peetud – kas mingisse andmebaasi (nt PlutoF) kantud vaatlusi või on projekti raames juba tehtud mingeid vaatlusi, kas elupaikadena on käsitletud EELIS andmebaasi kantud elupaiku või elupaiku laiemalt (nt olulised toitumisalad, mida tavapäraselt EELIS andmebaasi ei kanta). Seega on keerukas hinnata, kas vastavates tabelites ühe või teise linnuliigi kohta tehtud järeldus mõjude esinemise võimalikkuse kohta on lõplikult veenev. On ka näiteid järelduste kohta, mida ei saa päris tõeseks pidada. Nt on tabelis 5 (Nõva-Osmussaare linnuala) seoses must-toonekurega märgitud, et: „Liigi elupaigad planeeringualal ja kavandatavate ehitiste eeldatavas mõjualas puuduvad. Mõju ei avaldu.“ Antud väitega sellel kujul ei saa kindlasti nõustuda. Must-toonekure võimalikud toitumisalad (eelkõige väikevooluveekogud) võivad jääda pesakohast isegi 15-20 km kaugusele, seega ka planeeringualale. Ka merikotkaga seonduv samasisuline hinnang on kummastav – kuidas on jõutud välistusele, et liigile ei ole toitumisalaks merre viidava kaabelliini ehitusalaga külgnevad rannikupiirkonnad, kui Aulepa piirkonnas on merikotkaid nähtud hulgaliselt (väljaspool linnuala piiri liik ka pesitseb). Eelviidatu alusel ei saa me olla kindlad, et linnualade eelhindamist käsitlevad väga üldistatud tabelid suudavad anda põhjendatud ülevaate, millisele linnualade eesmärgiks olevale liikidele mõju võib avalduda ja millise puhul on mõju ka tegelikkuses välistatud. Eelhindamise lõppjäreldusega oleme samas nõus, et asjakohane hindamine tuleb viia läbi Marimetsa-Õmma loodusalale, Marimetsa-Õmma linnualale, Nõva-Osmussaare loodusalale, Nõva-Osmussaare linnualale, Suursoo-Leidissoo linnualale, Väinamere linnualale, Väinamere loodusalale, kuid asjakohase hindamise raames (või alternatiivselt KSH aruandes eelhindamist korrates) saab selgitada täpsemalt, millistele konkreetsetele linnualade väärtustele mõjud avalduvad ja millistele mitte.
16. EstLink 3 Rehemäe-Aulepa programmi alaptk-i 4.3.3 on Keskkonnaameti 30.01.2026 ettepanekute (p 3.2) alusel täiendatud. Siiski palume EstLink 3 Rehemäe-Aulepa programmi tabelit 4 korrigeerida, kuna elupaigatüübid lood ehk alvarid (6280*), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*), sinihelmikakooslused (6410), kadastikud (5130) ja liigirikkad madalsood (7230) on küll lisatud väärtuste hulka, millele mõju tuleb hinnata (lk 46 esimene rida), kuid on ekslikult jäänud ka tabeli 4 eelnevale reale (lk 45, viimane rida), kus on loetletud elupaigatüübid, mis planeeringualal ja kavandatavate ehitiste eeldatavas mõjualas puuduvad ning millele mõju ei avaldu.
17. EstLink 3 Rehemäe-Aulepa planeeringualal on ette nähtud rändlindude kogumite loendamine (EstLink 3 Rehemäe-Aulepa programmi alaptk 4.4.4, lk 75, ka linnustiku

uuringu lähteülesande ptk 4). Nii programmist kui uuringu lähteülesandest jääb mulje, et loendused viiakse läbi kõigist trassialternatiividest 1 km puhvris põllumaaadel ja märgaladel (programmis kirjas „avamaadel“). Asutuste tagasiside tabelis on vastuseks Keskkonnaameti 30.01.2026 märkusele (p 1.12) vastatud, et: „Rändlindude loendamine on ettenähtud piirkondades, kus olemasolevate andmete põhjal on eeldada rändlindude suuremat koondumist. Selliseks indikaatoriks on näiteks Estlink 3 alal registreeritud väike-laukhane (KLO9112191) esinemine.“ Programmi, linnustiku uuringu lähteülesande ning viidatud märkuse puhul on tegemist täiesti erinevate lähenemistega. Uuringute fookuse suunamine lindude rände koondumiskohtadele on põhjendatud, kuid sel juhul ei peaks programm ja lähteülesanne nägema ette lausalist rändlindude kogumite loendamist liinitrasside 1 km puhvri avamaadel.

Täiendavalt tekitab segadust märkus, et väike-laukhane esinemine on indikaatoriks suuremale rändlindude koondumisele. Selle liigi esindajaid rändab Eestist läbi vähem kui 150 isendit ning nende peatumiskohad ühtivad vaid väikese osa rändlindude peatumiskohtadega (viimastel aastatel peaaegu eranditult Hiiumaal).

18. EstLink 3 Rehemäe-Aulepa programmi alaptk-s 4.20 on märgitud: „Rändlindudele ja suure kokkupõrkeriskiga linnuliikidele (nt kotkad, must-toonekurk) võib kumulatiivne mõju avalduda seoses teiste planeeringualal asuvate elektritaristu objektidega (õhuliinidega).“ Siin on elektritaristu osas toodud välja õhuliinid, kuid olulised on ka tuulepargid, nt Aulepa olemasolev tuulepark on tõestatult ohtlik merikotkastele (st sealt on leitud hukkunud merikotkaid), teatud ohtu (mille suurus eeldatavalt selgub planeerimismenetluses) põhjustab planeerimisfaasis olev Risti tuulepark.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Irma Pakkonen 5683 1311 (keskkonnakorraldus), irma.pakkonen@keskkonnaamet.ee

Toomas Kalda 510 7975 (keskkonnakorraldus), toomas.kalda@keskkonnaamet.ee

Ly Jalakas 5198 4093 (välisõhk), ly.jalakas@keskkonnaamet.ee

Merike Rosin 5447 0092 (maapõu), merike.rosin@keskkonnaamet.ee

Märt Öövel 5306 8315 (looduskasutus), mart.oovel@keskkonnaamet.ee

Art Villem Adojaan 5348 7096 (looduskasutus), art.adojaan@keskkonnaamet.ee

Meeli Kesküla 5345 4246 (looduskasutus, Rehemäe-Aulepa),
meeli.keskula@keskkonnaamet.ee

Jaanika Koppel 5190 3707 (looduskasutus, Tallinn)
jaanika.koppel@keskkonnaamet.ee

Elle Puurmann 517 4811 (looduskaitse planeerimine)
elle.puurmann@keskkonnaamet.ee